Oslo

Rusken

Strandrusken

Hvervenbukta 2023

Innhold

1 Innledning 3

1.2 Biologisk mangfold på Hvervenbukta 4

2 Gjennomføring av aksjonen 5

2.1 Mål og metode 6

2.2. Resultater 7

2.3 Resultater i prosent 8

2.4 Topp 20 funn 9

2.5. Funn kategorisert 10-11

3 Bilder av funn 12-14

Innledning

Strandrusken på Hvervenbukta er et viktig bidrag for en renere Oslofjord. Det er første gang Rusken rydder strender med tellemetodikk.

Initiativet til Strandrusken er knyttet opp mot kommunens arbeid for en renere Oslofjord. I tillegg til å engasjere lokale skoleelever i sin nærstrand vil vi også få mer kunnskap om hva vi finner av søppel på strender i Oslo.

Elverydding med tellemtodikk siden 2017
Siden 2017 har Rusken årlig ryddet Akerselva, og fra 2020 er også Alnaelva med i Ruskens årlige elverydding. Her har vi over tid utviklet metodikk for å telle avfallet, og ikke kun veie det, som gir oss mer informasjon om hva vi finner og tendenser over tid.

Hvervenbukta-aksjonen er den første ryddingen av strand Rusken gjør med en systematisk metodikk for kartlegging av avfall. Funnene her kan fortelle oss mer om hvilke forsøplingsutfordringer vi har på strender i Oslo. Hvervenbukta er et bade- og friluftsområde syd i Oslo, like ved grensen til Nordre Follo kommune.

Å samle inn avfall på land og i vann rundt Hvervenbukta bidrar til å forhindre marin forsøpling, et satsingsområde for Oslo kommune.

Bakgrunn
Rusken er Oslo kommunes tiltak for en ren, ryddig og trivelig by. Vi gjør det enkelt å rydde frivillig i Oslo. Gjennom våre egne ryddeaksjoner får vi lokal kunnskap om forsøpling som vi belyser gjennom rapporter og i våre kanaler.

«Hvervenbukta er et flott område og nærstrand for mange innbyggere i Oslo sør. Vi er glade for å få bidratt til å rydde søppel her før badesesongen.
- Ruskengeneral Jenny Krohn

1.2

Biologisk mangfold på Hvervenbukta

En verden som dekker to tredjedeler av jordkloden med både store og små organismer med all verdens form og farge? Havet! Man kan finne alt fra knøttsmå organismer som man knapt kan se med det blotte øyet, til det største dyret som noen gang har eksistert. Med andre ord så er det et stort mangfold av arter i havet, og forskere estimerer at vi bare har funnet omtrent 10% av dem!

Det er ikke alltid like lett å se hva som er under vann, men noe som hjelper oss å vite hva som er hvor er å se etter forskjellige naturtyper. En naturtype er et økosystem, eller naturmiljø som har visse egenskaper, som gir oss en ide om hvilke arter som finnes der.

Tidevannsonen eller fjæra, er den naturtypen vi har lettest for å utforske. Det er området som avgrenses av høyeste høyvann og laveste lavvann. Her vil forskjellige algearter, bløtdyr, krepsdyr og fisk fordele seg i unike økosystem bestemt av forskjellige miljøfaktorer som blant annet temperatur, eksponering for vær og vind og underlagets utforming og tekstur. I Hvervenbukta kan man i tidevannsonen finne flere dyr som tanglus, børstehaler, rur, strandsnegler, strandkrabber, blåskjell, sjøstjerner, fisker og mye mer!

Dette utrolige mangfoldet vi kan finne under overflaten er dessverre veldig utsatt for menneskelig påvirkning og i fare. Fremmede arter, klimaendringer, overfiske, utslipp, overgjødsling og søppel sliter på de marine økosystemene og truer flere arter. Men det har ikke alltid vært sånn. For bare litt over hundre år siden var det en egen bestand med håkjerring i Bunnefjorden, finnhval på jakt etter sild langt inn i fjorden og hyppige besøk av makrellstørje. Havet gir så mye og er viktig å beskytte, og det er ikke for sent å snu den negative trenden i Oslofjorden.

Tekst av Nicolai Aasen, marinbiolog i Natur og forurensing - Miljødivisjonen i Bymiljøetaten

Nicolai formidlet til elevene fra Hallagerbakken skole etter at de hadde ryddet. Elevene fikk mer kunnskap om sin nærstrand og hvorfor deres rydding er viktig for å bevare det biologiske mangfoldet.

2

Gjennomføring av aksjonen

Strandrusken ble gjennomført med base på stranden på Hvervenbukta, 24. april kl 09-14.

Elever fra Hallagerbakken skole var invitert fra klokken 09. De ryddet i 45 minutter, før marinbiolog Nicolai Aasen formidlet om det marine livet rundt Hvervenbukta, og hvordan vi ivaretar det biologiske mangfoldet. Nicolai bidrar med fagtekst i denne rapporten som kan leses på forrige side.

Øvrige frivillige ryddere og kommunale kollegaer fra Bymiljøetaten og Oslo sør-satsingen deltok fra klokken 10. I tillegg var Oslofjorden friluftsråd og Oslo Elveforum med. Aksjonen ble åpnet av Ruskengeneral Jenny Wallheden Krohn, sammen med etatsdirektør i Bymiljøetaten Gerd Robsahm Kjørven.

Til sorteringen fikk vi studenter fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i Ås til å bistå våre kollegaer fra Plastteamet i Miljødivisjonen med tellemetodikk.

Vi har siden 2021 gjennomført Elverusken med tellemetodikk, men det er første gang vi gjennomfører denne type aksjon på strand. Tora Drægni fra Plastteamet i Bymiljøetaten har justert metodikken og bidrar i denne rapporten med sine kommentarer på funnene.

Dykkere fra Buskerud dykkeservice bistod med å søke etter avfall i vannet og entreprenør NCC ryddet både villfyllinger og fraktet avfallet bort.

Prosjektleder Caroline delte ut rydderuter.

Leder av Miljødivisjonen Signe Nyhuus og leder av Ljanselvas venner og styremedlem i Oslo Elveforum Trine Johnsen var med og ryddet. Foto: Gerd Robsahm Kjørven)

2.1 Mål og metode

• Mål

Målet med Strandrusken er å redusere forsøplingen langs vannet og hente opp avfall fra selve fjorden. Strandrusken skal også bidra til å øke bevisstheten rundt marin forsøpling i Oslofjorden.

I tillegg er det et ønske om å bidra med mer kunnskap om kildene til forsøplingen. Rusken har derfor de siste to årene registrert søppelet som blir plukket under Elverusken-aksjonene i Akerselva og Alnaelva hos Rydde. Dette gir bedre innsikt i hva som er kildene til forsøplingen, noe som gir et bedre grunnlag for å komme med tiltak for å forhindre forsøpling.

Det lages rapport fra alle ryddeaksjonene, som er tilgjengelig på Ruskens nettside:
www.rusken.no/rapporter

• Metode

For å registrere avfallet som skulle ryddes under strandryddeaksjonen i Hvervenbukta ble det laget et registreringsskjema tilpasset Oslofjorden (s 10 -11).

Kategoriene i skjemaet er basert på kategoriene som finnes i den nasjonale ryddeprotokollen på ryddenorge.no, som er utviklet av Marfo og Hold Norge Rent.

Med utgangpunkt i tidligere erfaringer fra strandrydding i Indre Oslofjord og tidligere analyser i andre prosjekter ble kategoriene som er mest typiske for Oslo trukket frem, mens f.eks. de fleste kategorier innenfor fiskerirelatert avfall ble tatt bort. Det ble også lagt til noen kategorier som Rusken har lang erfaring med å rydde fra Oslo sentrum og Akerselva, som f.eks. rusrelatert avfall. Dette ble gjort for å forenkle registreringsskjemaet og gjøre det mest mulig relevant for aksjonen. Ved å basere oss på de samme kategoriene som på ryddenorge.no kan Rusken fremdeles registrere funnene sine i den nasjonale databasen.

Registreringsskjemaet består av totalt 38 kategorier. For å kategorisere funnene etter kilde og gjøre det mer oversiktlig ble det opprettet «samlekategorier» for funnene; mat og drikke, husholdning, sanitæravfall, tobakk, rusrelatert, fiskeri/fritidsfiske, industri og annet.

For å gjennomføre registreringen ble det lagt ut en stor presenning på sandstranden i Hvervenbukta hvor all plukket søppel ble samlet og sortert ut i de ulike kategoriene. Etter endt sortering ble alle kategoriene telt og registrert i skjema. Alle kategoriene samlet ble til slutt veid.

Alt søppelet funnet på land ble samlet og sortert i 38 ulike katergorier. Deretter telles hver eneste bit, som denne gangen utgjorde 3225.

2.2 Resultater

Det ble ryddet 307,5 kg. Av dette ble 72,5 kilo og 3225 gjenstander fra avfallet plukket på land ble sortert og registrert i henhold til registreringsskjemaet.

Resultatene av de 72,5 kiloene som ble analysert viser at sneiper utgjør 35 % av funnene, etterfulgt av matemballasje (13 %), snusposer (10 %) uidentifiserbare plastbiter (10 %) og annet (8 %). Videre viser resultatene at avfallet i all hovedsak er forbrukerrelatert (engangsprodukter, korker, snusbokser, ballonger osv.), og gjenspeiler at Hvervenbukta er et populært rekreasjonsområde for innbyggerne.

Noe oppsiktsvekkende var det høye antallet våtservietter som ble registrert (112 stk.), samt øreproppper (31 stk.) som ble lagt inn som ny kategori i registreringsskjemaet.

Lite marint avfall
De største mengdene ble plukket i området rundt stranden, som innfartsveien og parkeringsplass, på stiene, ved benker o.l. Det var svært lite søppel på selve stranden og i gresset nære vannet.

Erfaringer fra strandryddinger på øyene i Oslofjorden viser at man svært ofte finner gjenstander som armeringsfiber, q-tips, plastpellets og sprengkabler. Dette ble det ikke funnet noe av i Hvervenbukta. Det ble heller ikke funnet noe fiskerirelatert avfall eller tau, som ofte er typisk for strandsøppel.

Det er usikkert hva som er årsaken til at det ikke var noe særlig strandsøppel. En mulig forklaring er at folk ofte plukker det som ligger på stranden. Det kan også være at Hvervenbukta ikke er en strand som akkumulerer mye marint avfall pga. himmelretning og dominerende vindretning og strømmer i området.

Snus og sneip dominerer
Funn av snus- og sneipprodukter dominerer funnene, som det også gjør under våre elveryddinger. Rusken jobber med å bevisstgjøre befolkningen på at snus og sneip må kastet i søppelkassene. Det gjennomføres årlige kommunikasjonskampanjer rettet mot unge voksne i Oslo med denne tematikken.

2.3 Resultater i prosent

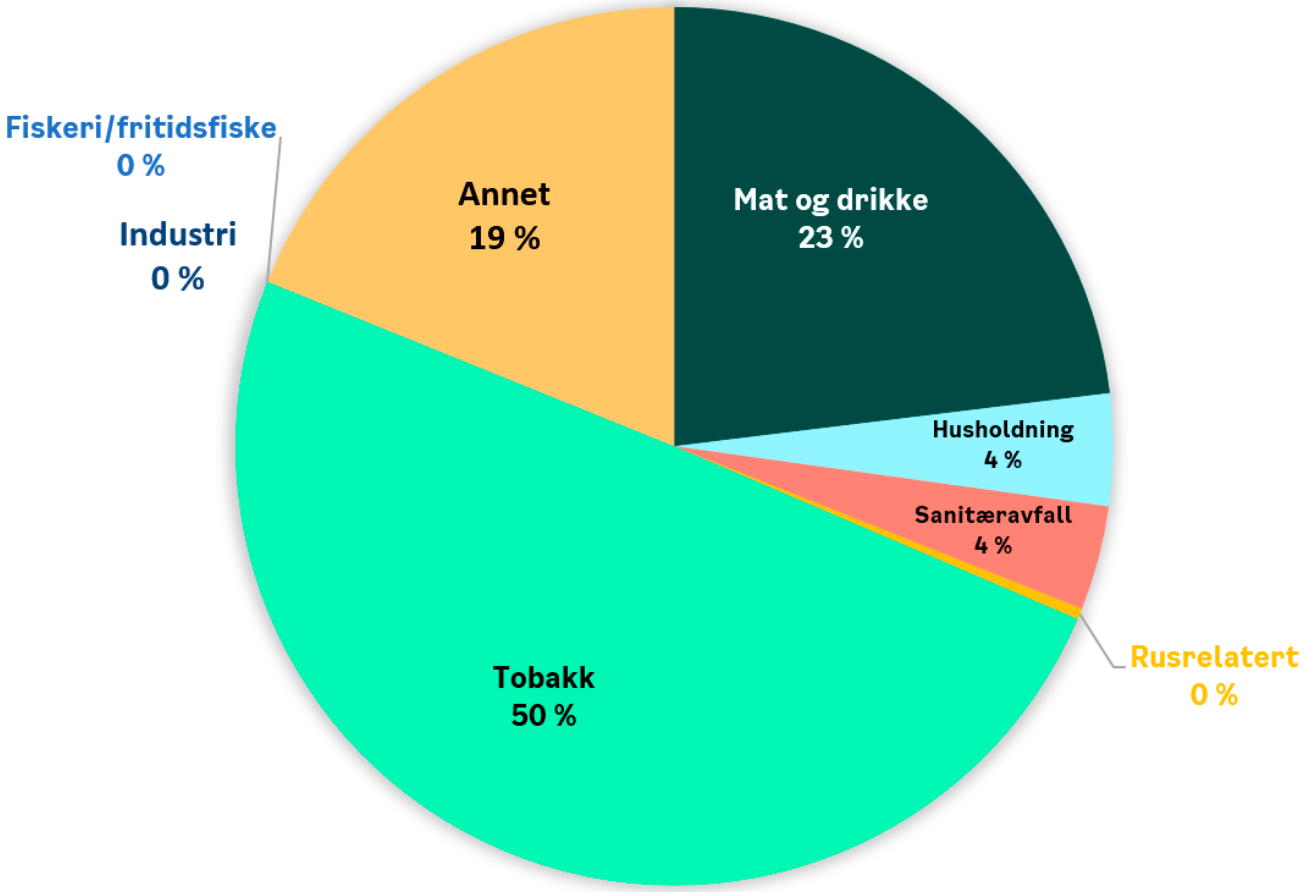

Dette er resultatet fra de 72,5 kiloene som har blitt analysert.

Underkategoriene snus, snusposer, røykpakker og snusbokser, dominerer funnene.

Detaljer om antall funn i alle kategorier på de neste sidene.

2.4 Topp 20 funn blant 72,5 kg

	Kategori	Antall	Prosentandel
1	Sneiper	1140	35 %
2	Mateemballasje	435	13 %
3	Snusposer	310	10 %
4	Uidentifiserbare plastbiter *	310	10 %
5	Annet	263	8 %
6	Engangsprodukter til bespisning	140	4 %
7	Våtservietter	112	3 %
8	Korker	100	3 %
9	Snusbokser	45	1 %
10	Metallskrap	33	1 %
11	Øreproppper	31	1 %
12	Drikkebokser	28	1 %
13	Ballonger	28	1 %
14	Sugerør	27	1 %
15	Småposer og fruktposer	21	1 %
16	Klær og tekstiler	21	1 %
17	Røykpakker	21	1 %
18	Leker, smokker	18	1 %
19	Drikkeflasker plast	14	0 %
20	Annet brukerrelatert (f.eks. sprøyteinnpakning og små ziplock-poser)	13	0 %

2.5 Antall funn kategorisert

Tall og vekt 24. april 2023	Vekt søppel vann: 65 kg	Vekt søppel land: 242,5 kg	Antall ryddere: 30

KATEGORIER	Antall funn på land:
Mat og drikke:	
Drikkeflasker plast	14
Drikkeflasker og bokser - brus, vann, energidrikk, o.l	28
Korker (inkludert den myke plastdelen og plaststrips)	100
Engangsprodkter bespisning (tallerken, kopp, bestikk)	140
Sugerør	27
Matemballasje	435
Husholdning:	
Handleposer	12
Småposer og fruktposer	21
Leker, smokker	18
Ballonger, inkludert plastventil og bånd	28
Klær og tekstiler	21
Sko	2
Øreproppper (kategori opprettet da det ble gjort flere funn)	31
Sanitæravfall:	
Bomullspinner (q-tips)	0
Våtservietter	112
Emballasje til sanitærprodukter	0
Bleier	2
Munnbind	10

KATEGORIER:	Antall funn land:
Rusrelatert:	
Sprøyter og sprøytespisser	0
Annet brukerrelatert som sprøyteinnpakning, sølvskje, saltvannsdråper	13
Tobakk:	
Snus	310
Sneipposer	1140
Røykpakker og annen tobakksemballasje (inkl. lighter)	107
Snusbokser	45
Fiskeri/fritidsfiske:	
Fritidsfiskeutstyr (sluk, snøre, osv)	0
Dollyrope/labbetuss	0
Industri:	
Sprengkabler	0
Ameringsfiber	0
Plastpellets/havfruetårer	0
Kanner; olje, bensin, kjemikalier	0
Strips/pakkebånd	0
Biofilmbærer	0
Byggematerialer; glava, byggskum, glasopor, lea)	0
Annet:	
Tau, tau avkapp	0
Isopor (ikke matemballasje)	3
Metallskrap	33
Uidentifiserbare plastbiter*	310
Annet	263

*** Biter eller gjenstander man ikke vet hva er (alle materialer)**

Ansatte for vårsesongen, Ahsan og Jurasick, sammen med leder av Ruskensekretariatet Jenny.

Rockeringer ble brukt for å se hva man fant i sanden. Elevene fra Hallagerbakken skole bidro med rydding denne dagen.

65 kg med avfall fra vannet ble hentet opp av dykkere.

Innsamlet avfall før sortering. Tellemetodikken gir oss et godt overblikk over funnene.

Elevene fra Hallagerbakken undersøkte og ryddet spesielt sandstranden nøye.

Det ble funnet 30 øreproppen, og dermed ble det opprettet en egen kategori i metodikken.

Alle foto: Jan Khür

www.rusken.no
instagram.com/rusken_oslo